

32004L0038

30.4.2004

JURNALUL OFICIAL AL UNIUNII EUROPENE

L 158/77

**DIRECTIVA 2004/38/CE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI
din 29 aprilie 2004**

privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE

(Text cu relevanță pentru SEE)

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene și, în special, articolele 12, 18, 40, 44 și 52 ale acestuia,

având în vedere propunerea Comisiei ⁽¹⁾,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European ⁽²⁾,

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor ⁽³⁾,

hotărând în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 251 din tratat ⁽⁴⁾,

întrucât:

- (1) Cetățenia Uniunii conferă fiecărui cetățean al Uniunii un drept fundamental și individual la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre, sub rezerva limitărilor și condițiilor prevăzute de tratat și a măsurilor adoptate în scopul aplicării acestuia.
- (2) Libera circulație a persoanelor constituie una dintre libertățile fundamentale ale pieței interne, care reprezintă un spațiu fără frontiere interne, în care libertatea este asigurată în conformitate cu dispozițiile tratatului.
- (3) Cetățenia Uniunii ar trebui să constituie statutul fundamental al resortisanților din statele membre, dacă aceștia își exercită dreptul la liberă circulație și ședere. Este așadar necesar să se codifice și să se revizuiască instrumentele comunitare existente care tratează în mod separat

lucrătorii care desfășoară activități salariate, cei care desfășoară activități independente, precum și studenții și alte persoane inactice, în scopul simplificării și întăririi dreptului la liberă circulație și ședere pentru toți cetățenii Uniunii.

- (4) În scopul remedierii acestei abordări sectoriale și fragmentate a dreptului la liberă circulație și ședere, precum și pentru facilitarea exercitării acestui drept, este necesar să existe un singur act legislativ care să modifice Regulamentul (CEE) nr. 1612/68 al Consiliului din 15 octombrie 1968 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității ⁽⁵⁾ și să se abroge următoarele acte: Directiva 68/360/CEE a Consiliului din 15 octombrie 1968 privind desființarea restricțiilor de circulație și ședere în cadrul Comunității pentru lucrătorii din statele membre și familiile acestora ⁽⁶⁾, Directiva 73/148/CEE a Consiliului din 21 mai 1973 privind eliminarea restricțiilor de circulație și ședere în cadrul Comunității pentru resortisanții statelor membre în materie de stabilire și de prestare de servicii ⁽⁷⁾, Directiva 90/364/CEE a Consiliului din 28 iunie 1990 privind dreptul de ședere ⁽⁸⁾, Directiva 90/365/CEE a Consiliului din 28 iunie 1990 privind dreptul de ședere a persoanelor salariate și nesalariate care și-au încetat activitatea profesională ⁽⁹⁾ și Directiva 93/96/CEE a Consiliului din 29 octombrie 1993 privind dreptul de ședere al persoanelor aflate la studii ⁽¹⁰⁾.
- (5) Pentru a se putea exercita în condiții obiective de libertate și demnitate, dreptul tuturor cetățenilor Uniunii la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre ar trebui să fie acordat și membrilor familiilor acestora, indiferent de cetățenie. În sensul prezentei directive, definiția „membriilor de familie” ar trebui să includă partenerul înregistrat, în cazul în care legislația statului membru gazdă tratează parteneriatul înregistrat drept un echivalent al căsătoriei.

⁽¹⁾ JO C 270 E, 25.9.2001, p. 150.

⁽²⁾ JO C 149, 21.6.2002, p. 46.

⁽³⁾ JO C 192, 12.8.2002, p. 17.

⁽⁴⁾ Avizul Parlamentului European din 11 februarie 2003 (JO C 43 E, 19.2.2004, p. 42), Poziția comună a Consiliului din 5 decembrie 2003 (JO C 54 E, 20.3.2004, p. 12) și Poziția Parlamentului European din 10 martie 2004 (nepublicată încă în Jurnalul Oficial).

⁽⁵⁾ JO L 257, 19.10.1968, p. 2. Regulament modificat ultima dată de Regulamentul (CEE) nr. 2434/92 (JO L 245, 26.8.1992, p. 1).

⁽⁶⁾ JO L 257, 19.10.1968, p. 13. Directivă modificată ultima dată de Actul de aderare din 2003.

⁽⁷⁾ JO L 172, 28.6.1973, p. 14.

⁽⁸⁾ JO L 180, 13.7.1990, p. 26.

⁽⁹⁾ JO L 180, 13.7.1990, p. 28.

⁽¹⁰⁾ JO L 317, 18.12.1993, p. 59.

- (6) În scopul menținerii unității familiei în sens larg și fără a aduce atingere interzicerii discriminării pe criteriul cetățeniei, situația persoanelor care nu sunt incluse în definiția membrilor de familie în conformitate cu prezenta directivă și care, prin urmare, nu se bucură automat de dreptul de intrare și ședere în statul membru gazdă ar trebui să fie examinată de statul membru gazdă pe baza propriei legislații interne, pentru a decide dacă se poate acorda intrarea și șederea unor asemenea persoane, luând în considerare relația lor cu cetățeanul Uniunii sau orice alte împrejurări, precum dependența lor financiară sau fizică de cetățeanul Uniunii.
- (7) Formalitățile legate de libera circulație a cetățenilor Uniunii pe teritoriul statelor membre ar trebui să fie clar definite, fără a se aduce atingere dispozițiilor aplicabile la controalele la frontierele naționale.
- (8) În scopul facilitării liberei circulații a membrilor de familie care nu sunt resortisanți ai unui stat membru, cei care au obținut deja un permis de ședere ar trebui să fie scutiți de necesitatea de a obține o viză de intrare în sensul Regulamentului (CE) nr. 539/2001 al Consiliului din 15 martie 2001, care enumeră țările terțe ale căror resortisanți trebuie să posede vize pentru a traversa frontierele externe ale statelor membre, precum și cele ale căror resortisanți sunt scutiți de această cerință⁽¹⁾ sau, dacă este cazul, în sensul legislației interne aplicabile.
- (9) Cetățenii Uniunii ar trebui să beneficieze de dreptul de ședere în statul membru gazdă pentru o perioadă de cel mult trei luni, fără a face obiectul nici unei condiții sau formalități, alta decât cerința de a deține o carte de identitate valabilă sau un pașaport valabil, fără a se aduce atingere unui tratament mai favorabil aplicabil persoanelor care caută de lucru, conform jurisprudenței Curții de Justiție.
- (10) În același timp, persoanele care își exercită dreptul de ședere nu trebuie să devină o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială din statul membru gazdă în timpul unei perioade inițiale de ședere. Prin urmare, dreptul de ședere pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora ar trebui să facă obiectul anumitor condiții, dacă perioadele de ședere depășesc trei luni.
- (11) Dreptul fundamental și personal de ședere în alt stat membru este conferit în mod direct prin tratat cetățenilor Uniunii și nu depinde de îndeplinirea anumitor proceduri administrative.
- (12) În cazul perioadelor de ședere care depășesc trei luni, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea să ceară cetățenilor Uniunii să se înregistreze la autoritățile competente de la locul de ședere, lucru atestat printr-un certificat de înregistrare eliberat în acest scop.
- (13) Obligația de a avea un permis de ședere trebuie limitată la membrii familiilor cetățenilor Uniunii care nu sunt resortisanți ai unui stat membru, în cazul unor perioade de ședere care depășesc trei luni.
- (14) Documentele doveditoare cerute de autoritățile competente pentru eliberarea unui certificat de înregistrare sau a unui permis de ședere ar trebui să fie specificate pe larg, pentru a se evita ca practicile administrative sau interpretările divergente să constituie un obstacol disproporționat în calea exercitării dreptului de ședere de către cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora.
- (15) Este necesar să fie conferită o protecție juridică membrilor familiei în caz de deces al cetățeanului Uniunii, de divorț, de anulare a căsătoriei sau de încetare a unui parteneriat înregistrat. Cu respectul convenit vieții de familie și demnității umane, precum și în anumite condiții în scopul evitării abuzurilor, este necesar, prin urmare, să se ia măsuri care să asigure că, în asemenea situații, membrii familiei care își au deja reședința pe teritoriul statului membru gazdă își păstrează dreptul de ședere exclusiv pe bază individuală.
- (16) Atât timp cât beneficiarii dreptului de ședere nu devin o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă, aceștia nu ar trebui să fie expulzați. Prin urmare, o măsură de expulzare nu poate constitui consecința automată a recurgerii la asistența socială. Statul membru gazdă ar trebui să verifice dacă, într-un asemenea caz, nu este vorba despre dificultăți temporare și să ia în considerare perioada de ședere, circumstanțele personale și cuantumul ajutoarelor acordate pentru a determina dacă beneficiarul constituie o sarcină excesivă pentru sistemul său de asistență socială și de a proceda, dacă este cazul, la expulzarea sa. Măsura de expulzare nu ar trebui în nici un caz să se adopte împotriva lucrătorilor care desfășoară activități salariate, a celor care desfășoară activități independente sau a persoanelor care caută de lucru, astfel cum sunt acestea definite de Curtea de Justiție, decât din motive ce țin de ordinea publică sau de siguranța publică.

⁽¹⁾ JO L 81, 21.3.2001, p. 1. Regulament modificat ultima dată de Regulamentul (CE) nr. 453/2003 (JO L 69, 13.3.2003, p. 10).

- (17) Faptul că cetățenii Uniunii care au ales să se stabilească pe termen lung în statul membru gazdă se bucură de dreptul de ședere permanentă ar întări sentimentul cetățeniei Uniunii și este un element cheie în promovarea coeziunii sociale, care reprezintă unul dintre obiectivele fundamentale ale Uniunii. Este necesar, așadar, să se prevadă dreptul de ședere permanentă pentru toți cetățenii Uniunii și pentru membrii familiilor acestora care au locuit în statul membru gazdă o perioadă neîntreruptă de cinci ani, în conformitate cu condițiile prevăzute de prezenta directivă, fără să fi făcut obiectul unei măsuri de expulzare.
- (18) Pentru a constitui un mijloc autentic de integrare în cadrul societății statului membru gazdă în care cetățeanul Uniunii își are reședința, dreptul de ședere permanentă, odată ce a fost obținut, nu ar trebui supus nici unei condiții.
- (19) Anumite avantaje specifice, proprii cetățenilor Uniunii care desfășoară activități salariate sau activități independente, precum și membrilor familiilor acestora, avantaje care pot permite acestor persoane să dobândească dreptul de ședere permanentă înainte de a-și fi avut reședința timp de cinci ani în statul membru gazdă, ar trebui să fie menținute, ca drepturi câștigate, conferite prin Regulamentul (CEE) nr. 1251/70 al Comisiei din 29 iunie 1970 privind dreptul lucrătorilor de a rămâne pe teritoriul unui stat membru după ce au fost angajați în acel stat ⁽¹⁾ și Directiva 75/34/CEE a Consiliului din 17 decembrie 1974 privind dreptul resortisanților unui stat membru de a rămâne pe teritoriul altui stat membru după ce au desfășurat o activitate independentă în acesta din urmă ⁽²⁾.
- (20) În conformitate cu interzicerea discriminării pe criteriul cetățeniei, toți cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora care locuiesc într-un stat membru în temeiul prezentei directive ar trebui să beneficieze, în statul membru respectiv, de un tratament egal cu cel al resortisanților în materiile cărora li se aplică tratatul, sub rezerva dispozițiilor speciale care sunt prevăzute în mod expres de tratat și de dreptul derivat.
- (21) Cu toate acestea, ar trebui ca statul membru gazdă să fie liber să decidă dacă înțelege să acorde asistență socială în cursul primelor trei luni de ședere, sau pe o perioadă mai lungă în cazul persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, persoanelor altele decât cele care desfășoară activități salariate sau activități independente, persoanelor care își păstrează acest statut și membrilor familiilor acestora sau dacă va acorda acestor persoane burse pe durata studiilor, inclusiv a formării profesionale, înainte ca acestea să primească dreptul de ședere permanentă.
- (22) Tratatul permite introducerea de restrângeri ale dreptului de liberă circulație și de ședere liberă pentru motive ce țin de ordinea publică, siguranța publică sau sănătatea publică. Pentru a se asigura o definire mai strictă a condițiilor și garanțiilor procedurale sub rezerva cărora cetățenilor Uniunii și membrilor familiilor acestora li se poate refuza dreptul de intrare sau pot fi expulzați, prezenta directivă ar trebui să înlocuiască Directiva 64/221/CEE a Consiliului din 25 februarie 1964 privind coordonarea măsurilor speciale referitoare la circulația și șederea străinilor, justificate de motive de ordine publică, siguranță publică sau sănătate publică ⁽³⁾.
- (23) Expulzarea cetățenilor Uniunii și a membrilor familiilor lor din motive de ordine publică sau de siguranță publică este o măsură care poate afecta grav persoanele care, folosindu-se de drepturile și libertățile conferite prin tratat, s-au integrat în mod real în statul membru gazdă. Domeniul de aplicare al unor asemenea măsuri trebuie prin urmare să fie restrâns, în conformitate cu principiul proporționalității, pentru a se ține seama de gradul de integrare al persoanelor în cauză, de durata șederii acestora în statul membru gazdă, de vârsta, de starea lor de sănătate, de situația lor familială și economică, precum și de legăturile lor cu țara de origine.

⁽¹⁾ JO L 142, 30.6.1970, p. 24.

⁽²⁾ JO L 14, 20.1.1975, p. 10.

⁽³⁾ JO 56, 4.4.1964, p. 850. Directivă modificată ultima dată de Directiva 75/35/CEE (JO 14, 20.1.1975, p. 14).

(24) În consecință, cu cât este mai mare gradul de integrare al cetățenilor Uniunii și al membrilor familiilor lor în statul membru gazdă, cu atât ar trebui să fie mai mare gradul lor de protecție împotriva expulzării. O măsură de expulzare îndreptată împotriva unor cetățeni ai Uniunii care au locuit mulți ani pe teritoriul statului membru gazdă și, în special, dacă s-au născut și și-au avut reședința acolo întreaga lor viață, ar trebui să se ia numai în împrejurări excepționale, pentru motive imperative ce țin de siguranța publică. De asemenea, astfel de împrejurări excepționale ar trebui avute în vedere și în cazul unei măsuri de expulzare luate împotriva unor minori, pentru a se proteja legăturile acestora cu familia, în conformitate cu Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile copilului, încheiată la 20 noiembrie 1989.

(25) Ar trebui de asemenea să fie prevăzute în detaliu garanții procedurale pentru a se asigura un înalt nivel de protecție a drepturilor cetățenilor Uniunii și a membrilor familiilor lor, în eventualitatea că acestora li se refuză dreptul de intrare sau ședere în alt stat membru, precum și pentru a se respecta principiul conform căruia orice acțiune întreprinsă de autorități trebuie să fie motivată corespunzător.

(26) În orice caz, o cale judiciară de atac ar trebui să fie disponibilă cetățenilor Uniunii și membrilor familiilor acestora în cazul în care li s-a refuzat dreptul de intrare sau de ședere în alt stat membru.

(27) În conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție, care interzice statelor membre să adopte, față de destinatarii prezentei directive, măsuri de interzicere a intrării pe teritoriul lor, pe toată durata vieții, este necesar să se confirme că acei cetățeni ai Uniunii și membri familiilor acestora cu privire la care a fost luată măsura interzicerii intrării pe teritoriul unui stat membru ar trebui să aibă dreptul de a formula o nouă cerere după un termen rezonabil și, în orice caz, după o perioadă de trei ani de la punerea în executare a deciziei definitive de interzicere a intrării.

(28) Pentru a se proteja împotriva abuzurilor de drept sau a fraudelor și, în special, împotriva căsătoriilor de conveniență sau a altor forme de uniune contractate exclusiv în scopul de a beneficia de libertatea de circulație și ședere, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea să adopte măsurile necesare.

(29) Prezenta directivă nu ar trebui să aducă atingere dispozițiilor naționale mai favorabile.

(30) În vederea examinării posibilităților de a facilita exercitarea dreptului la liberă circulație și ședere, Comisia ar trebui să întocmească un raport pentru a se evalua oportunitatea prezentării oricărei propuneri necesare în acest scop, în special cu privire la extinderea necondiționată a perioadei de ședere.

(31) Prezenta directivă respectă drepturile și libertățile fundamentale, precum și principiile recunoscute în special de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. În conformitate cu principiul interzicerii discriminării prevăzut de Cartă, statele membre ar trebui să pună în aplicare prezenta directivă fără să facă nici o discriminare între beneficiarii prezentei directive pe criterii de sex, rasă, culoare, origini etnice sau sociale, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri, opinii politice sau de altă natură, apartenenței la o minoritate etnică, avere, naștere, invaliditate, vârstă sau orientare sexuală,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Articolul 1

Obiectul

Prezenta directivă stabilește:

- (a) condițiile de exercitare a dreptului la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre de către cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora;
- (b) dreptul de ședere permanentă pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora;
- (c) restrângerile drepturilor menționate la literele (a) și (b) pentru motive de ordine publică, siguranță publică sau sănătate publică.

Articolul 2

Definiții

În sensul prezentei directive:

1. prin „cetățean al Uniunii” se înțelege orice persoană având cetățenia unui stat membru;
2. prin „membru de familie” se înțelege:
 - (a) soțul;
 - (b) partenerul cu care cetățeanul Uniunii a contractat un parteneriat înregistrat, în temeiul legislației unui stat membru, dacă, potrivit legislației statului membru gazdă, parteneriatele înregistrate sunt considerate drept echivalente căsătoriei și în conformitate cu condițiile prevăzute de legislația relevantă a statului membru gazdă;
 - (c) descendenții direcți în vârstă de cel mult 21 de ani sau care se află în întreținerea sa, precum și descendenții direcți ai soțului sau ai partenerului, conform definiției de la litera (b);

- (d) ascendenții direcți care se află în întreținere și cei ai soțului sau ai partenerului, conform definiției de la litera (b);
3. prin „stat membru gazdă” se înțelege statul membru în care se deplasează un cetățean al Uniunii în scopul de a-și exercita dreptul la liberă circulație și ședere.

Articolul 3

Destinatarii

(1) Prezenta directivă se aplică oricărui cetățean al Uniunii care se deplasează sau își are reședința într-un stat membru, altul decât cel al cărui resortisant este, precum și membrilor familiei sale, conform definiției de la articolul 2 punctul 2, care îl însoțesc sau i se alătură.

(2) Fără a aduce atingere vreunui drept individual de liberă circulație și ședere pe care persoanele în cauză îl pot avea în nume propriu, statul membru gazdă facilitează, în conformitate cu legislația sa internă, intrarea și șederea următoarelor persoane:

- (a) orice alți membri de familie, indiferent de cetățenia lor, care nu se încadrează în definiția de la articolul 2 punctul 2 și care, în țara din care au venit, se află în întreținerea sau sunt membri ai gospodăriei cetățeanului Uniunii care beneficiază de dreptul de ședere cu titlu principal sau dacă din motive grave de sănătate este necesară în mod imperativ îngrijirea personală a membrului familiei de către cetățeanul Uniunii;
- (b) partenerul cu care cetățeanul Uniunii are o relație durabilă, atestată corespunzător.

Statul membru gazdă întreprinde o examinare amănunțită a situației personale și justifică refuzul acordării dreptului de intrare sau ședere acestor persoane.

CAPITOLUL II

Dreptul de ieșire și intrare

Articolul 4

Dreptul de ieșire

(1) Fără a aduce atingere dispozițiilor privind documentele de călătorie aplicabile controalelor la frontierele naționale, toți cetățenii Uniunii care dețin cărți de identitate valabile sau pașapoarte valabile și membrii familiei acestora care nu au cetățenia unui stat membru și care dețin pașapoarte valabile au dreptul de a părăsi teritoriul unui stat membru pentru a se deplasa în alt stat membru.

(2) Persoanelor menționate la alineatul (1) nu le pot fi impuse vize de ieșire și nici alte formalități echivalente.

(3) Hotărând în conformitate cu legislația proprie, statele membre eliberează și reînnoiesc cetățenilor lor cărțile de identitate sau pașapoartele care le atestă cetățenia.

(4) Pașaportul trebuie să fie valabil cel puțin pentru toate statele membre și pentru țările prin care titularul unui astfel de document trebuie să tranziteze direct atunci când călătorește între statele membre. În cazul în care legislația unui stat membru nu prevede eliberarea de cărți de identitate, perioada de valabilitate a unui pașaport eliberat sau reînnoit este de cel puțin cinci ani.

Articolul 5

Dreptul de intrare

(1) Fără a aduce atingere dispozițiilor privind documentele de călătorie aplicabile controalelor la frontierele naționale, statele membre permit intrarea pe teritoriul lor a cetățenilor Uniunii care dețin cărți de identitate valabile sau pașapoarte valabile, precum și a membrilor familiilor acestora care nu au cetățenia unui stat membru și care dețin pașapoarte valabile.

Cetățenilor Uniunii nu le pot fi impuse vize de ieșire și nici alte formalități echivalente.

(2) Membrii de familie care nu au cetățenia unui stat membru li se cere numai să posedă o viză de intrare în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 539/2001 sau, dacă este cazul, cu legislația internă. În sensul prezentei directive, deținerea permisului de ședere valabil menționat la articolul 10 scutește membrii de familie de obligația de a obține o viză.

Statele membre acordă acestor persoane toate facilitățile pentru a obține vizele necesare. Aceste vize se eliberează gratuit, în cel mai scurt termen și pe baza unei proceduri accelerate.

(3) Statul membru gazdă nu aplică ștampila de intrare sau de ieșire în pașaportul membrilor de familie care nu au cetățenia unui stat membru, dacă aceștia prezintă permisul de ședere menționat la articolul 10.

(4) În cazul în care un cetățean al Uniunii sau un membru al familiei acestuia care nu are cetățenia unui stat membru nu posedă documentele de călătorie necesare sau, după caz, viza necesară, statul membru în cauză acordă acestor persoane, înainte de a proceda la expulzarea acestora, toate mijloacele rezonabile pentru a le permite să obțină, într-un termen rezonabil, documentele necesare sau pentru a confirma ori a dovedi prin alte mijloace că beneficiază de dreptul de liberă circulație și ședere.

(5) Statul membru poate cere persoanei în cauză să-și raporteze prezența pe teritoriul său într-un termen rezonabil și nediscriminatoriu. Nerespectarea acestei cerințe poate face persoana respectivă pasibilă de sancțiuni nediscriminatorii și proporționale.

CAPITOLUL III

Dreptul de ședere

Articolul 6

Dreptul de ședere pentru o perioadă de cel mult trei luni

(1) Cetățenii Uniunii au dreptul de ședere pe teritoriul altui stat membru pe o perioadă de cel mult trei luni fără nici o altă condiție sau formalitate în afara cerinței de a deține o carte de identitate valabilă sau un pașaport valabil.

(2) Dispozițiile alineatului (1) se aplică și membrilor de familie care dețin un pașaport valabil, care nu au cetățenia unui stat membru și care îl însoțesc pe cetățeanul Uniunii ori se alătură acestuia.

Articolul 7

Dreptul de ședere pentru o perioadă mai mare de trei luni

(1) Toți cetățenii Uniunii au dreptul de ședere pe teritoriul altui stat membru pentru o perioadă mai mare de trei luni în cazurile în care:

- (a) sunt lucrători care desfășoară activități salariate sau activități independente în statul membru gazdă sau
- (b) dispun de suficiente resurse pentru ei și pentru membrii familiilor lor, astfel încât să nu devină o sarcină pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă în cursul șederii și dețin asigurări medicale complete în statul membru gazdă sau
- (c) — sunt înscrși într-o instituție privată sau publică, acreditată sau finanțată de către statul membru gazdă pe baza legislației sau practicilor sale administrative, cu scopul principal de a urma studiul, inclusiv de formare profesională și
 - dețin asigurări medicale complete în statul membru gazdă și asigură autoritatea națională competentă, printr-o declarație sau o altă procedură echivalentă la propria alegere, că posedă suficiente resurse pentru ei înșiși și pentru

membrii de familie, astfel încât să nu devină o povară pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă în timpul perioadei de ședere sau

- (d) sunt membri de familie care însoțesc ori se alătură unui cetățean al Uniunii care îndeplinește el însuși condițiile menționate la literele (a), (b) sau (c).

(2) Dreptul de ședere prevăzut la alineatul (1) se extinde asupra membrilor de familie care nu au cetățenia unui stat membru, în cazul în care însoțesc ori se alătură cetățeanului Uniunii în statul membru gazdă, cu condiția ca cetățeanul Uniunii să îndeplinească condițiile menționate la alineatul (1) literele (a), (b) sau (c).

(3) În sensul alineatului (1) litera (a), un cetățean al Uniunii care nu mai desfășoară o activitate salariată sau o activitate independentă își menține statutul de lucrător salariat sau de lucrător care desfășoară o activitate independentă în următoarele condiții:

- (a) se află în incapacitate temporară de a munci, ca rezultat al unei boli sau al unui accident;
- (b) este înregistrat în mod corespunzător ca fiind în șomaj involuntar, după ce a fost angajat pe o perioadă de peste un an, și s-a înregistrat ca persoană care caută de lucru la serviciul competent de ocupare a forței de muncă;
- (c) este înregistrat în mod corespunzător ca fiind în șomaj involuntar, după ce a îndeplinit un contract de muncă pe termen limitat, cu durata de sub un an, sau după ce a devenit șomer în mod involuntar în timpul primelor douăsprezece luni și s-a înregistrat ca persoană care caută de lucru la serviciul competent de ocupare a forței de muncă. În acest caz, statutul de lucrător se menține pentru o perioadă de cel puțin șase luni;
- (d) începe un stagiu de formare profesională. Cu excepția cazului în care se află în șomaj involuntar, menținerea statutului de lucrător presupune ca pregătirea să aibă legătură cu activitatea profesională anterioară.

(4) Prin derogare de la dispozițiile alineatului (1) litera (d) și ale alineatului (2) de mai sus, numai soțul, partenerul înregistrat în înțelesul articolului 2 alineatul (2) litera (b) și copiii aflați în întreținere beneficiază de drept de ședere în calitate de membri de familie ai unui cetățean al Uniunii ce îndeplinește condițiile prevăzute la alineatul (1) litera (c) de mai sus. Articolul 3 alineatul (1) se aplică în cazul rudelor directe pe linie ascendentă aflate în întreținerea cetățeanului Uniunii, precum și celor ale soțului sau ale partenerului înregistrat.

Articolul 8

Formalitățile administrative referitoare la cetățenii Uniunii

(1) Fără a aduce atingere articolului 5 alineatul (5), pentru perioade de ședere ce depășesc trei luni, statul membru gazdă poate cere cetățenilor Uniunii să se înregistreze la autoritățile competente.

(2) Termenul pentru înregistrare este de cel puțin trei luni de la data sosirii. Se eliberează imediat un certificat de înregistrare, care cuprinde numele și adresa persoanei înregistrate, precum și data înregistrării. Nerespectarea cerinței de înregistrare de către persoana respectivă o poate face pe aceasta pasibilă de sancțiuni nediscriminatorii și proporționale.

(3) Pentru a elibera certificatul de înregistrare, statul membru poate solicita numai următoarele:

— cetățenii Uniunii cărora li se aplică articolul 7 alineatul (1) litera (a) trebuie să prezinte o carte de identitate valabilă sau un pașaport valabil, o confirmare de angajare din partea angajatorului sau un certificat de angajare, ori o dovadă privind desfășurarea unei activități independente;

— cetățenii Uniunii cărora li se aplică articolul 7 alineatul (1) litera (b) trebuie să prezinte o carte de identitate valabilă sau un pașaport valabil și să furnizeze dovezi că îndeplinesc condițiile prevăzute de prezenta dispoziție;

— cetățenii Uniunii cărora li se aplică articolul 7 alineatul (1) litera (c) trebuie să prezinte o carte de identitate valabilă sau un pașaport valabil, să furnizeze dovezi privind înscrierea lor într-o instituție acreditată și faptul că posedă o asigurare medicală completă, precum și declarația sau procedura echivalentă menționată la articolul 7 alineatul (1) litera (c). Statele membre nu pot cere ca această declarație să precizeze valoarea resurselor.

(4) Statele membre nu pot stabili valoarea resurselor, pe care să le considere „resurse suficiente”, însă trebuie să ia în considerare situația personală a persoanei în cauză. În toate cazurile, această valoare nu poate fi mai mare decât pragul sub care resortisanții din statul membru gazdă pot beneficia de asistență socială sau,

dacă acest criteriu nu este aplicabil, mai mare decât pensia minimă de asigurări sociale plătită de către statul membru gazdă.

(5) Pentru eliberarea certificatului de înregistrare membrilor de familie ai cetățenilor Uniunii, care sunt ei înșiși cetățeni ai Uniunii, statele membre pot solicita prezentarea următoarelor documente:

(a) carte de identitate valabilă sau pașaport valabil;

(b) un document care să ateste existența unei relații de familie sau a unui parteneriat înregistrat;

(c) dacă este cazul, certificatul de înregistrare al cetățeanului Uniunii pe care îl însoțesc sau căruia i se alătură;

(d) în cazurile prevăzute la articolul 2 alineatul (2) literele (c) și (d), documente care să dovedească faptul că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de prezenta dispoziție;

(e) în cazurile prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (a), un document eliberat de autoritatea relevantă din țara de origine sau de proveniență care să ateste că persoanele în cauză se află în întreținerea ori sunt membri ai menajului cetățeanului Uniunii, ori o dovadă a existenței unor probleme grave de sănătate care necesită îngrijirea personală a membrului familiei de către cetățeanul Uniunii;

(f) în cazurile prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (b), dovada existenței unei relații durabile cu cetățeanul Uniunii.

Articolul 9

Formalitățile administrative referitoare la membrii de familie care nu sunt resortisanți ai unui stat membru

(1) Statele membre eliberează un permis de ședere membrilor familiei unui cetățean al Uniunii care nu sunt resortisanți ai unui stat membru, în cazul în care perioada planificată de ședere depășește trei luni.

(2) Termenul pentru prezentarea cererii de acordare a permisului de ședere este de cel puțin trei luni de la data sosirii.

(3) Nerespectarea cerinței de a solicita un permis de ședere poate face persoana respectivă pasibilă de sancțiuni nediscriminatorii și proporționale.

Articolul 10

Eliberarea permiselor de ședere

(1) Dreptul de ședere al membrilor de familie ai unui cetățean al Uniunii care nu sunt resortisanți ai unui stat membru se confirmă prin eliberarea unui document intitulat „Permis de ședere de membru de familie pentru un cetățean al Uniunii”, în termen de cel mult șase luni de la data la care aceștia prezintă cererea. O confirmare a depunerii cererii pentru permisul de ședere se eliberează imediat.

(2) Pentru eliberarea permisului de ședere, statele membre solicită prezentarea următoarelor documente:

- (a) un pașaport valabil;
- (b) un document care să ateste existența unei relații de familie sau a unui parteneriat înregistrat;
- (c) certificatul de înregistrare sau, în absența unui sistem de înregistrare, orice altă dovadă că cetățeanul Uniunii pe care îl însoțesc sau căruia i se alătură își are reședința în țara membră gazdă;
- (d) în cazurile prevăzute la articolul 2 alineatul (2) literele (c) și (d), documente care să dovedească îndeplinirea condițiilor prevăzute de prezenta dispoziție;
- (e) în cazurile prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (a), un document eliberat de autoritatea relevantă din țara de origine sau țara din care au sosit, care să ateste că persoanele în cauză se află în întreținerea ori sunt membri ai menajului cetățeanului Uniunii, ori o dovadă a existenței unor probleme grave de sănătate care să necesite îngrijirea personală a membrului familiei de către cetățeanul Uniunii;
- (f) în cazurile prevăzute la articolul 3 alineatul (2) litera (b), dovada existenței unei relații durabile cu cetățeanul Uniunii.

Articolul 11

Valabilitatea permisului de ședere

(1) Permisul de ședere prevăzut la articolul 10 alineatul (1) este valabil timp de cinci ani de la data eliberării sau pe perioada prevăzută de ședere a cetățeanului Uniunii, în cazul în care această perioadă este mai mică de cinci ani.

(2) Valabilitatea permisului de ședere nu este afectată de absențe temporare care nu depășesc șase luni pe an sau de absențe de durată mai mare în vederea îndeplinirii serviciului militar obligatoriu, ori de o absență de maxim douăsprezece luni consecutive determinată de motive importante, precum sarcina și nașterea, boli grave, studiile sau formarea profesională ori detașarea în alt stat membru sau într-o țară terță.

Articolul 12

Păstrarea dreptului de ședere de către membrii de familie în eventualitatea decesului sau plecării cetățeanului Uniunii

(1) Fără a aduce atingere dispozițiilor celui de-al doilea paragraf, decesul sau plecarea cetățeanului Uniunii din statul membru gazdă nu afectează dreptul de ședere al membrilor săi de familie care au cetățenia unui stat membru.

Înainte de a dobândi dreptul de ședere permanentă, persoanele în cauză trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 7 alineatul (1) literele (a), (b), (c) sau (d).

(2) Fără a aduce atingere dispozițiilor celui de-al doilea paragraf, decesul cetățeanului Uniunii nu atrage după sine pierderea dreptului de ședere al membrilor săi de familie care nu au cetățenia unui stat membru și care și-au avut reședința în statul membru gazdă în calitate de membri de familie timp de cel puțin un an înainte de decesul cetățeanului Uniunii.

Înainte de a dobândi dreptul de ședere permanentă, dreptul de ședere al persoanelor interesate rămâne supus obligației ca aceștia să poată dovedi că desfășoară o activitate salariată sau independentă sau că au suficiente resurse pentru ei înșiși și pentru membrii familiilor lor, astfel încât să nu devină o sarcină pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă în timpul perioadei de ședere și că dețin o asigurare medicală completă, valabilă în statul membru gazdă ori că sunt membri ai unei familii constituite deja în statul membru gazdă de către o persoană care satisface aceste cerințe. Resursele suficiente sunt definite la articolul 8 alineatul (4).

Membrii de familie menționați mai sus își mențin dreptul de ședere exclusiv cu titlu personal.

(3) Plecarea cetățeanului Uniunii din statul membru gazdă sau decesul acestuia nu atrage pierderea dreptului de ședere pentru copiii săi sau pentru părintele care are custodia acestor copii, indiferent de cetățenie, atât timp cât aceștia își au reședința în statul membru gazdă și sunt înscriși într-o instituție de învățământ pentru a studia acolo, până la terminarea studiilor.

Articolul 13

Păstrarea dreptului de ședere de către membrii de familie în caz de divorț, de anulare a căsătoriei sau de încetare a parteneriatului înregistrat

(1) Fără a aduce atingere dispozițiilor celui de-al doilea paragraf, divorțul, anularea căsătoriei cetățeanului Uniunii sau încetarea parteneriatului înregistrat menționat la articolul 2 alineatul (2) litera (b) nu afectează dreptul de ședere al membrilor familiei sale care au cetățenia unui stat membru.

Înainte de a dobândi dreptul de ședere permanentă, persoanele interesate trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 7 alineatul (1) literele (a), (b), (c) sau (d).

(2) Fără a aduce atingere dispozițiilor celui de-al doilea paragraf, divorțul, anularea căsătoriei sau încetarea parteneriatului înregistrat menționat la articolul 2 punctul 2 litera (b) nu atrag după sine pierderea dreptului de ședere al membrilor familiei unui cetățean al Uniunii care nu sunt resortisanți ai unui stat membru în cazurile în care:

- (a) înainte de inițierea procedurilor judiciare de divorț, de anulare a căsătoriei sau de încetare a parteneriatului înregistrat, căsătoria sau parteneriatul înregistrat a durat cel puțin trei ani, din care cel puțin un an în statul membru gazdă sau
- (b) prin acordul soților sau al partenerilor menționați la articolul 2 punctul 2 litera (b) ori prin hotărâre judecătorească, copiii cetățeanului Uniunii au fost încredințați soțului sau partenerului care nu are cetățenia unui stat membru sau
- (c) acest lucru este justificat de situații deosebit de dificile, precum faptul de a fi fost victima violenței în familie în perioada în care căsătoria sau parteneriatul înregistrat era încă în vigoare sau

- (d) prin acordul soților sau al partenerilor menționați la articolul 2 punctul 2 litera (b) sau prin hotărâre judecătorească, soțul ori partenerul care nu are cetățenia unui stat membru are dreptul de vizitare a copilului minor, cu condiția ca instanța judecătorească să fi hotărât că vizitele trebuie să aibă loc în statul membru gazdă și atât timp cât sunt necesare.

Înainte de a dobândi dreptul de ședere permanentă, dreptul de ședere al persoanelor interesate rămâne supus obligației ca aceștia să poată dovedi că desfășoară o activitate salariată sau independentă sau că au suficiente resurse pentru ei înșiși și pentru membrii familiilor lor, astfel încât să nu devină o sarcină pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă în cursul șederii lor, precum și că dețin o asigurare medicală completă, valabilă în statul membru gazdă, ori că sunt membri ai familiei constituite deja în statul membru gazdă de către o persoană care îndeplinește aceste cerințe. Resursele suficiente sunt definite la articolul 8 alineatul (4).

Membrii de familie menționați mai sus își mențin dreptul de ședere exclusiv cu titlu personal.

Articolul 14

Păstrarea dreptului de ședere

(1) Cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora au dreptul de ședere prevăzut la articolul 6 atât timp cât nu devin o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă.

(2) Cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora au dreptul de ședere prevăzut la articolele 7, 12 și 13, atât timp cât îndeplinesc condițiile prevăzute de aceste articole.

În cazuri speciale, dacă există bănuiala rezonabilă potrivit căreia un cetățean al Uniunii sau membrii familiei acestuia nu îndeplinesc condițiile prevăzute la articolele 7, 12 și 13, statele membre pot verifica aceasta. Această verificare nu se realizează în mod sistematic.

(3) Recurgerea de către un cetățean al Uniunii sau de către un membru al familiei sale la sistemul de asistență socială al statului membru gazdă nu conduce în mod automat la luarea unei măsuri de expulzare.

(4) Prin derogare de la dispozițiile alineatelor (1) și (2) și fără a aduce atingere dispozițiilor capitolului VI, o măsură de expulzare nu poate fi în nici un caz adoptată împotriva unor cetățeni ai Uniunii sau membrilor de familie ai acestora în cazurile în care:

- (a) cetățenii în cauză ai Uniunii sunt lucrători care desfășoară activități salariate sau independente ori
- (b) cetățenii în cauză ai Uniunii au intrat pe teritoriul statului membru gazdă în căutarea unui loc de muncă. În acest caz, cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora nu pot fi expulzați atât timp cât cetățenii Uniunii pot dovedi că sunt în continuare în căutarea unui loc de muncă și că au șanse reale de a fi angajați.

Articolul 15

Garanțiile procedurale

(1) Procedurile prevăzute la articolele 30 și 31 se aplică prin analogie oricărei decizii ce restrânge libera circulație a unui cetățean al Uniunii și a membrilor familiei acestuia pentru alte motive decât cele de ordine publică, siguranță publică sau sănătate publică.

(2) Expirarea valabilității cărții de identitate sau a pașaportului în temeiul căruia persoana în cauză a intrat pe teritoriul statului membru gazdă și eliberate concomitent cu un certificat de înregistrare sau cu un permis de ședere nu constituie un motiv suficient de expulzare de către statul membru.

(3) Statul membru gazdă nu poate însoți decizia de expulzare menționată la alineatul (1) de o interdicție de intrare pe teritoriul său.

CAPITOLUL IV

Dreptul de ședere permanentă

Secțiunea I

Eligibilitatea

Articolul 16

Regula generală pentru cetățenii Uniunii și pentru membrii familiilor acestora

(1) Cetățenii Uniunii care și-au avut reședința legală pe teritoriul statului membru gazdă în cursul unei perioade neîntrerupte de cinci ani dobândesc dreptul de ședere permanentă pe teritoriul acestuia. Acest drept nu face obiectul condițiilor prevăzute la articolul III.

(2) Alineatul (1) se aplică și în cazul membrilor de familie care nu au cetățenia unui stat membru și care și-au avut reședința legală împreună cu cetățeanul Uniunii în statul membru gazdă în cursul unei perioade neîntrerupte de cinci ani.

(3) Continuitatea șederii nu este afectată de absențe temporare care nu depășesc un total de șase luni pe an sau de absențe de durată mai lungă în vederea îndeplinirii serviciului militar obligatoriu ori de o absență de maxim douăsprezece luni consecutive determinată de motive importante, precum sarcina și nașterea, boli grave, studiile sau formare profesională ori detașarea în alt stat membru sau într-o țară terță.

(4) Odată dobândit, dreptul de ședere permanentă se pierde numai în cazul unei absențe din statul membru gazdă pe o perioadă care depășește doi ani consecutivi.

Articolul 17

Derogări aplicabile lucrătorilor care și-au încetat activitatea în statul membru gazdă și membrilor familiilor acestora

(1) Prin derogare de la dispozițiile articolului 16, dreptul de ședere permanentă în statul membru gazdă se acordă înaintea încheierii unei perioade neîntrerupte de ședere de cinci ani în cazurile în care:

- (a) lucrătorul care desfășoară o activitate salariată sau independentă, în momentul în care și-a încetat activitatea, a împlinit vârsta prevăzută de legislația statului membru respectiv în vederea pensionării pentru limită de vârstă, ori lucrătorul care a încetat activitatea salariată ca urmare a pensionării anticipate a lucrat în statul membru respectiv cel puțin în cursul ultimelor douăsprezece luni precedente și și-a avut reședința pe teritoriul acestuia pe o perioadă neîntreruptă mai mare de trei ani.

În cazul în care legislația statului membru gazdă nu acordă dreptul la pensie pentru limită de vârstă anumitor categorii de lucrători care desfășoară activități independente, se consideră că este îndeplinită condiția de vârstă de îndată ce beneficiarul a împlinit vârsta de 60 de ani;

- (b) lucrătorul care desfășoară o activitate salariată sau independentă care, avându-și reședința în statul membru gazdă timp de cel puțin doi ani, încetează să-și desfășoare activitatea din cauza unei incapacități permanente de muncă.

În cazul în care această incapacitate este rezultatul unui accident de muncă sau al unei boli profesionale care îndreptățește persoana respectivă la o prestație plătită integral sau parțial de o instituție publică a statului membru gazdă, nu este necesară îndeplinirea nici unei condiții privind durata șederii;

(c) lucrătorul care desfășoară o activitate salariată sau independentă care, după trei ani de muncă și ședere neîntreruptă pe teritoriul statului membru gazdă, desfășoară o activitate salariată sau independentă pe teritoriul unui alt stat membru, dar își păstrează reședința pe teritoriul statului membru gazdă pe care se întoarce, de obicei, în fiecare zi sau cel puțin o dată pe săptămână.

În vederea dobândirii drepturilor menționate la literele (a) și (b), perioadele de muncă petrecute pe teritoriul statului membru pe care lucrează persoana în cauză se consideră ca fiind petrecute pe teritoriul statului membru gazdă.

Perioadele de șomaj involuntar, înregistrate corespunzător de serviciul de ocupare a forței de muncă competent, perioadele în care persoana a încetat munca din motive independente de voința sa, precum și absențele de la lucru și încetarea lucrului din cauza unei boli sau a unui accident se consideră perioade de muncă.

(2) Condițiile privind durata șederii și a muncii prevăzute la alineatul (1) litera (a) și condiția privind durata șederii prevăzută la alineatul (1) litera (b) nu se aplică dacă lucrătorul care desfășoară o activitate salariată sau independentă are un soț sau un partener, astfel cum este menționat la articolul 2 alineatul (2) litera (b), care este resortisant al statului membru gazdă sau a pierdut cetățenia acestui stat membru prin căsătoria cu lucrătorul care desfășoară o activitate salariată sau independentă.

(3) Indiferent de cetățenie, membrii familiei unui lucrător care desfășoară o activitate salariată sau independentă care locuiesc împreună cu acesta pe teritoriul statului membru gazdă au dreptul de ședere permanentă în statul membru respectiv, dacă lucrătorul care desfășoară o activitate salariată sau independentă a dobândit el însuși, în temeiul alineatului (1), dreptul de ședere permanentă pe teritoriul acestui stat membru.

(4) Cu toate acestea, în cazul în care lucrătorul care desfășoară o activitate salariată sau independentă decedează în cursul perioadei de activitate, dar înainte de a dobândi dreptul de ședere permanentă în statul membru gazdă în temeiul alineatului (1), membrii familiei sale care locuiesc împreună cu acesta pe teritoriul statului membru gazdă dobândesc dreptul de ședere permanentă în statul respectiv, cu condiția ca:

(a) la data survenirii decesului, lucrătorul care a desfășurat o activitate salariată sau independentă să își fi avut reședința pe teritoriul statului membru respectiv timp de doi ani neîntrerupți sau

(b) decesul să fi fost urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale ori

(c) soțul supraviețuitor să își fi pierdut cetățenia statului membru respectiv ca urmare a căsătoriei cu lucrătorul care a desfășurat o activitate salariată sau independentă.

Articolul 18

Dobândirea dreptului de ședere permanentă de către membrii de familie care nu au cetățenia unui stat membru

Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 17, membrii familiei unui cetățean al Uniunii menționați la articolul 12 alineatul (2) și la articolul 13 alineatul (2) care îndeplinesc condițiile prevăzute de acestea dobândesc dreptul de ședere permanentă după ce și-au avut reședința legală în statul membru gazdă pe o perioadă neîntreruptă de cinci ani.

Secțiunea II

Formalități administrative

Articolul 19

Documentul care atestă șederea permanentă pentru cetățenii Uniunii

(1) Statele membre eliberează cetățenilor Uniunii care au drept de ședere permanentă, după verificarea duratei șederii, un document care atestă șederea permanentă la data depunerii cererii.

(2) Documentul care atestă șederea permanentă se eliberează cât mai curând posibil.

Articolul 20

Permisul de ședere permanentă al membrilor de familie care nu au cetățenia unui stat membru

(1) În termen de șase luni de la data depunerii cererii, statele membre eliberează un permis de ședere permanentă membrilor de familie care nu au cetățenia unui stat membru și care beneficiază de dreptul de ședere permanentă. Permisul de ședere permanentă se reînnoiește de drept la fiecare zece ani.

(2) Cererea de permis de ședere permanentă se depune înainte de expirarea primului permis de ședere. Nerespectarea obligației de a

solicita un permis de ședere permanentă de către persoana respectivă este posibilă de sancțiuni nediscriminatorii și proporțională.

(3) O întrerupere a șederii care nu depășește doi ani consecutivi nu afectează valabilitatea permisului de ședere permanentă.

Articolul 21

Continuitatea șederii

În vederea aplicării prezentei directive, continuitatea șederii poate fi atestată prin orice mijloc de probă admisibil în statul membru gazdă. Continuitatea șederii este întreruptă de o decizie de expulzare pusă în executare cu privire la persoana în cauză.

CAPITOLUL V

Dispoziții comune privind dreptul de ședere și dreptul de ședere permanentă

Articolul 22

Domeniul de aplicare teritorială

Dreptul de ședere și dreptul de ședere permanentă privesc întregul teritoriu al statului membru gazdă. Statele membre pot impune restricții teritoriale privind dreptul de ședere și dreptul de ședere permanentă numai dacă restricțiile respective se aplică și resortisanților lor.

Articolul 23

Drepturi conexe

Indiferent de cetățenie, membrii familiei unui cetățean al Uniunii care au dreptul de ședere sau dreptul de ședere permanentă într-un stat membru au dreptul să desfășoare o activitate salariată sau independentă în statul respectiv.

Articolul 24

Egalitatea de tratament

(1) Sub rezerva dispozițiilor speciale prevăzute expres de tratat și de dreptul derivat, orice cetățean al Uniunii care, în temeiul prezentei directive, își are reședința pe teritoriul statului membru gazdă se bucură de egalitate de tratament în raport cu resortisanții statului membru respectiv în domeniul de aplicare al tratatului. Beneficiul acestui drept se extinde asupra membrilor de familie care nu au cetățenia unui stat membru și care au dreptul de ședere sau dreptul de ședere permanentă.

(2) Prin derogare de la dispozițiile alineatului (1), statul membru gazdă nu este obligat să acorde dreptul la prestații de asistență socială în timpul primelor trei luni de ședere sau, după caz, în timpul perioadei mai lungi prevăzute la articolul 14 alineatul (4) litera (b) și nici nu este obligat ca, înainte de dobândirea dreptului de ședere permanentă, să acorde ajutoare pentru studii, inclusiv pentru formare profesională, constând în burse de studiu sau împrumuturi, unor persoane altele decât lucrătorii care desfășoară activități salariate sau independente, persoanelor care își mențin acest statut și membrilor familiilor acestora.

Articolul 25

Dispoziții generale privind documentele de ședere

(1) Deținerea certificatului de înregistrare menționat la articolul 8, a unui document care dovedește depunerea unei cereri pentru eliberarea permisului de ședere pentru un membru al familiei, a unui permis de ședere sau a unui permis de ședere permanentă nu poate în nici un caz să constituie o condiție prealabilă pentru exercițiul unui drept sau îndeplinirea unei formalități administrative, calitatea de beneficiar al drepturilor putând fi dovedită prin orice alt mijloc de probă.

(2) Orice document menționat la alineatul (1) se eliberează gratuit sau contra plății unei taxe al cărei quantum nu poate depăși pe cel al taxei impuse resortisanților pentru eliberarea unor documente similare.

Articolul 26

Controalele

Statele membre pot controla respectarea oricărei dispoziții din legislația lor internă prin care se cere resortisanților străini să dețină în permanență asupra lor certificatul de înregistrare sau permisul de ședere, cu condiția să aplice aceeași cerință în cazul resortisanților cu privire la cartea de identitate. În cazul nerespectării acestei cerințe, statul membru poate impune aceleași sancțiuni ca și cele impuse propriilor resortisanți care nu au asupra lor cartea de identitate.

CAPITOLUL VI

Articolul 28

Restrângerea dreptului de intrare și dreptului de ședere pentru motive de ordine publică, siguranță publică sau sănătate publică

Articolul 27

Principii generale

(1) Sub rezerva dispozițiilor prezentului capitol, statele membre pot restrânge libertatea de circulație și de ședere a cetățenilor Uniunii și a membrilor lor de familie, indiferent de cetățenie, pentru motive de ordine publică, siguranță publică sau sănătate publică. Aceste motive nu pot fi invocate în scopuri economice.

(2) Măsurile luate din motive de ordine publică sau siguranță publică respectă principiul proporționalității și se întemeiază exclusiv pe conduita persoanei în cauză. Condamnările penale anterioare nu pot justifica în sine luarea unor asemenea măsuri.

Conduita persoanei în cauză trebuie să constituie o amenințare reală, prezentă și suficient de gravă la adresa unui interes fundamental al societății. Nu pot fi acceptate motivări care nu sunt direct legate de caz sau care sunt legate de considerații de prevenție generală.

(3) Pentru a stabili dacă persoana respectivă reprezintă un pericol pentru ordinea publică sau siguranța publică, la eliberarea certificatului de înregistrare sau, în absența unui sistem de înregistrare, în termen de cel mult trei luni de la intrarea persoanei respective pe teritoriul său sau de la data la care persoana și-a semnalat prezența pe teritoriul său în conformitate cu articolul 5 alineatul (5) ori la eliberarea permisului de ședere, statul membru gazdă poate, în cazul în care consideră indispensabil, să ceară statului membru de origine sau, dacă este necesar, altor state membre să îi furnizeze informații privind antecedentele persoanei respective. Această consultare nu poate avea un caracter sistematic. Statul membru consultat răspunde în termen de două luni.

(4) Statul membru care a eliberat pașaportul sau cartea de identitate permite titularului documentului care a fost expulzat din motive de ordine publică, siguranță publică sau sănătate publică de pe teritoriul altui stat membru să reîntre pe teritoriul său fără nici o formalitate, chiar dacă documentul nu mai este valabil sau dacă cetățenia titularului este contestată.

Protecția împotriva expulzării

(1) Înainte de a lua o decizie de expulzare de pe teritoriul său din motive de ordine publică sau siguranță publică, statul membru gazdă ia în considerare diverși factori precum durata șederii individului respectiv pe teritoriul său, vârsta acestuia, starea lui de sănătate, situația sa familială și economică, integrarea sa socială și culturală în statul membru gazdă și legăturile sale cu țara de origine.

(2) Statul membru gazdă nu poate lua o decizie de expulzare împotriva unui cetățean al Uniunii sau a membrilor familiei sale, indiferent de cetățenie, care au dobândit dreptul de ședere permanentă pe teritoriul său, cu excepția cazurilor în care există motive imperative de ordine publică sau siguranță publică.

(3) Nu se poate lua o decizie de expulzare împotriva cetățenilor Uniunii, indiferent de cetățenia acestora, cu excepția cazului în care decizia se bazează pe motive imperative de siguranță publică definite de statele membre, dacă aceștia:

- (a) și-au avut reședința în statul membru gazdă în cei zece ani anteriori sau
- (b) sunt minori, cu excepția cazului în care expulzarea este în interesul copilului, în conformitate cu Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile copilului, încheiată la 20 noiembrie 1989.

Articolul 29

Sănătatea publică

(1) Singurele boli care justifică măsuri de restricționare a liberei circulații sunt bolile cu potențial epidemic, astfel cum sunt acestea definite de documentele relevante ale Organizației Mondiale a Sănătății, precum și alte boli infecțioase sau parazitare contagioase, dacă acestea fac obiectul unor dispoziții de protecție ce se aplică resortisanților din statul membru gazdă.

(2) Bolile ce se declanșează după o perioadă de trei luni de la data sosirii nu pot motiva expulzarea de pe teritoriul respectiv.

(3) Dacă există indicii serioase că acest lucru este necesar, într-un termen de trei luni de la data sosirii, statele membre pot supune beneficiarii dreptului de ședere unui examen medical gratuit, care

să ateste că nu suferă de nici una dintre bolile menționate la alineatul (1). Aceste examene medicale nu pot fi impuse în mod sistematic.

Articolul 30

Notificarea deciziilor

(1) Persoanele interesate sunt notificate în scris cu privire la orice decizie adoptată în temeiul articolului 27 alineatul (1), astfel încât să poată înțelege conținutul notificării și implicațiile acesteia.

(2) Persoanele interesate sunt informate în mod precis și complet cu privire la motivele de ordine publică, siguranță publică sau sănătate publică pe care se bazează decizia luată în cazul lor, cu excepția situațiilor în care acest lucru este contrar intereselor siguranței statului.

(3) Notificarea precizează instanța judecătorească sau autoritatea administrativă la care persoana interesată poate contesta decizia, termenul pentru contestare și, dacă este cazul, termenul acordat persoanei respective pentru a părăsi teritoriul statului membru. Cu excepția unor cazuri de urgență, motivate corespunzător, termenul acordat pentru părăsirea teritoriului nu poate fi mai mic de o lună de la data notificării.

Articolul 31

Garanții procedurale

(1) Persoanele interesate au acces, în statul membru gazdă, la căile judiciare de atac și, dacă este cazul, la cele administrative, pentru a contesta o decizie luată împotriva lor din motive de ordine publică, siguranță publică sau sănătate publică.

(2) În cazul în care contestarea deciziei de expulzare este însoțită de o cerere de luare a unor măsuri vremelnice de suspendare a executării deciziei, expulzarea efectivă a persoanei de pe teritoriul nu se poate face înainte de luarea ordonanței privind măsurile vremelnice, cu excepția cazurilor în care:

— decizia de expulzare se întemeiază pe o hotărâre judecătorească anterioară sau

— persoanele în cauză au avut anterior acces la o cale judiciară de atac sau

— decizia de expulzare se întemeiază pe motive imperative de siguranță publică, în conformitate cu articolul 28 alineatul (3).

(3) Căile de atac permit examinarea legalității deciziei, precum și a faptelor și împrejurărilor pe care se bazează măsura propusă. Acestea asigură că decizia nu are caracter disproporționat, în special având în vedere cerințele prevăzute la articolul 28.

(4) Statele membre pot refuza prezența persoanei respective pe teritoriul lor pe parcursul exercitării căilor de atac, dar nu o pot împiedica să își formuleze personal apărările, cu excepția cazurilor când prezența sa ar putea cauza perturbări grave ale ordinii și siguranței publice sau când calea de atac privește refuzul accesului pe teritoriul respectiv.

Articolul 32

Efectele în timp ale interdicției de intrare pe teritoriu

(1) Persoanele care fac obiectul unei decizii de interdicție a intrării pe teritoriu pentru motive de ordine publică, siguranță publică sau sănătate publică pot prezenta o cerere pentru ridicarea interdicției după o perioadă de timp rezonabilă, în funcție de împrejurări și, în orice caz, după trei ani de la executarea hotărârii definitive de interdicție a intrării care a fost pronunțată în mod valabil în conformitate cu dreptul comunitar, prezentând probe ce atestă că s-a produs o schimbare efectivă a împrejurărilor care au justificat decizia de interdicție a intrării pronunțată împotriva lor.

Statul membru în cauză ia o decizie privind această cerere în termen de șase luni de la prezentarea acesteia.

(2) Persoanele menționate la alineatul (1) nu au dreptul de intrare pe teritoriul statului membru respectiv în perioada în care cererea lor este analizată.

Articolul 33

Expulzarea ca pedeapsă sau măsură accesorie

(1) Expulzarea poate fi dispusă de statul membru gazdă ca pedeapsă sau măsură accesorie a unei pedepse privative de libertate numai cu respectarea cerințelor prevăzute la articolele 27, 28 și 29.

(2) În cazul în care decizia de expulzare menționată la alineatul (1) este pusă în executare după mai mult de doi ani de la emiterea sa, statul membru verifică dacă persoana respectivă continuă să constituie un pericol real și actual la adresa ordinii publice sau a siguranței publice și stabilește dacă de la data emiterii deciziei de expulzare s-a produs vreo schimbare efectivă a împrejurărilor.

CAPITOLUL VII

Dispoziții finale

Articolul 34

Informarea opiniei publice

Statele membre difuzează informațiile privind drepturile și obligațiile cetățenilor Uniunii și ale membrilor familiilor acestora cu privire la subiectele reglementate de prezenta directivă, în special prin campanii de sensibilizare realizate prin mijloacele de informare în masă și prin alte mijloace de comunicare locale și naționale.

Articolul 35

Abuzul de drept

Statele membre pot adopta măsurile necesare pentru a refuza, anula sau retrage orice drept conferit prin prezenta directivă, în caz de abuz de drept sau fraudă, precum căsătoriile de conveniență. Orice măsură de acest fel este proporțională și supusă garanțiilor procedurale prevăzute la articolele 30 și 31.

Articolul 36

Sancțiuni

Statele membre prevăd dispoziții privind sancțiunile aplicabile în cazul încălcării dispozițiilor de drept intern adoptate pentru aplicarea prezentei directive și adoptă orice măsură necesară pentru punerea lor în aplicare. Sancțiunile prevăzute sunt eficiente și proporționale. Cel târziu la 30 aprilie 2006, Comisiei îi sunt notificate aceste dispoziții de către statele membre și cât mai curând posibil orice modificare ulterioară.

Articolul 37

Dispoziții de drept intern mai favorabile

Dispozițiile prezentei directive nu aduc atingere actelor cu putere de lege și actelor administrative ale unui stat membru care cuprind dispoziții mai favorabile persoanelor la care se referă prezenta directivă.

Articolul 38

Abrogări

(1) Articolele 10 și 11 din Regulamentul (CEE) nr. 1612/68 se abrogă de la 30 aprilie 2006.

(2) Directivele 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE se abrogă de la 30 aprilie 2006.

(3) Trimiterile la dispozițiile și directivele abrogate se interpretează ca trimiteri la prezenta directivă.

Articolul 39

Raport

Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului până cel târziu la 30 aprilie 2006 un raport privind aplicarea prezentei directive, precum și, după caz, orice propuneri necesare, în special cu privire la oportunitatea prelungirii perioadei de timp în care cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora pot rămâne pe teritoriul statului membru gazdă fără nici o condiție. Statele membre furnizează Comisiei informațiile necesare pentru întocmirea raportului.

Articolul 40

Transpunerea

(1) Statele membre pun în aplicare, până la 30 aprilie 2006, actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive. Statele membre informează imediat Comisia cu privire la aceasta.

În cazul în care statele membre adoptă aceste dispoziții, ele cuprind o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere în momentul publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri.

(2) Comisiei îi este comunicat de către statele membre textul dispozițiilor de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă, precum și un tabel de corespondență între prezenta directivă și dispozițiile de drept intern adoptate.

Articolul 41

Intrarea în vigoare

Prezenta directivă intră în vigoare la data publicării sale în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Articolul 42

Destinatari

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Strasburg, 29 aprilie 2004.

Pentru Parlamentul European

Președintele

P. COX

Pentru Consiliu

Președintele

M. McDOWELL
